

**Apvienotās lietas T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP,
T-60/02 OP un T-61/02 OP**

Dresdner Bank AG u.c.
pret
Eiropas Kopienu Komisiju

Konkurence — EKL 81. pants — Vienošanās par cenas noteikšanu un paņēmieniem samaksas par valūtas maiņas pakalpojumu iekasēšanai — Vācija — Pārkāpuma pierādījumi — Protests

Pirmās instances tiesas (ceturtā palāta) 2006. gada 27. septembra spriedums II - 3572

Sprieduma kopsavilkums

- 1. Process — Protests*
(Pirmās instances tiesas reglamenta 48. panta 2. punkts un 122. panta 4. punkts)
- 2. Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Noligumi starp uzņēmumiem — Jēdziens*
(EKL 81. panta 1. punkts)
- 3. Konkurence — Administratīvais process — Komisijas lēmums, ar kuru tiek konstatēts pārkāpums*
(EKL 81. panta 1. punkts)

4. *Kopienu tiesības — Principi — Pamattiesības — Nevainīguma prezumpcija*
5. *Konkurence — Administratīvais process — Komisijas lēmums, ar kuru tiek konstatēts pārkāpums — Tiesas kontrole*
6. *Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Pierādījumi*
7. *Konkurence — Administratīvais process — Tiesību uz aizstāvību ievērošana — Paziņojums par iebildumiem — Nepieciešamais saturs*
8. *Konkurence — Administratīvais process — Tiesību uz aizstāvību ievērošana*

1. Protesta procesa, ko paredz Pirmās instances tiesas reglamenta 122. panta 4. punkts, mērķis ir ļaut tiesai veikt jaunu lietas vērtējumu, pamatojoties uz sacikstes principu, un tai nav saistošs aizmuguriska sprieduma risinājums. Tā kā Reglamentā nav nevienas tiesību normas, kas paredz pretējo, protesta iesniedzējs principā var brīvi izvēlēties argumentāciju, un viņam nav jāaprobežojas ar aizmuguriska sprieduma pamatojuma atspēkošanu.

iespējams apstiprināt aizmuguriska sprieduma risinājumu, saskaņā ar kuru viens no izvirzītajiem pamatiem ir pamatots, nevarētu spriest par citiem prasības pamatiem, ievērojot sacikstes principu.

(sal. ar 43. un 44. punktu)

Ņemot vērā protesta procesa mērķi, tas aizliegums izvirzīt jaunus pamatus tiesvedībā, ko paredz Pirmās instances tiesas reglamenta 48. panta 2. punkts, nav interpretējams kā aizliegums protesta iesniedzējam izvirzīt pamatus, ko tas jau būtu varējis izvirzīt aizstāvības stadijā. Šādai minētā panta interpretācijai nebūtu nozīmes, jo tās rezultātā gadījumā, ja protests ir pamatots, varētu nokļūt procesuālā strupceļā: Pirmās instances tiesa, konstatējot, ka tai nav

2. Lai varētu uzskatīt, ka ir noslēgts nolīgums EKL 81. panta 1. punkta izpratnē, ir nepieciešams un pietiek ar to, ka attiecīgie uzņēmumi izteiktu savu kopējo gribu konkrētā veidā darboties tirgū. Attiecībā uz šās kopējās gribas izpausmes formu — pietiek ar to vien, ka nolīgums ir pušu gribas izteikums darboties tirgū atbilstoši saviem noteiku-

miem. Līdz ar to nolīguma jēdziens EKL 81. panta 1. punkta izpratnē, kā tas ir interpretēts judikatūrā, norāda uz to, ka pastāv gribas saskaņošana starp vismaz diviem dalībniekiem un tās izpausmes forma nav būtiska, ja tā vien ir šo dalībnieku gribas uzticama izpausme.

(sal. ar 53.–55. punktu)

3. Attiecībā uz pierādījumu EKL 81. panta 1. punkta pārkāpuma pastāvēšanai iesniegšanu Komisijai ir jāsniedz tā pārkāpuma pierādījumi, ko tā konstatējusi, un jāsniedz atbilstoši pierādījumi, lai no tiesību viedokļa pietiekami pierādītu to, ka pastāv fakti, kas veido pārkāpumu.

(sal. ar 59. punktu)

4. Nevainīguma prezumpcijas princips, kas tieši izriet no Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 2. punkta, ir viena no pamattiešībām, kuras atbilstoši Tiesas judikatūrai

ir Kopienų tiesību vispārīgie principi, ko turklāt apstiprina Vienotā Eiropas Akta preambula un LES 6. panta 2. punkts.

Ņemot vērā attiecīgo pārkāpumu veidu, kā arī ar tiem saistīto sodu veidu un smaguma pakāpi, nevainīguma prezumpcijas princips ir tostarp piemērojams procesos par tādu konkurences normu pārkāpumiem, kurus piemēro uzņēmumiem, attiecībā uz kuriem var tikt pieņemts lēmums par naudas soda vai kavējuma naudas uzlikšanu. Šis princips ir jāņem vērā, izskatot prasību par lēmuma par naudas soda uzlikšanu atcelšanu. Tiesas šaubām ir jābūt vērstām par labu uzņēmumam — lēmuma par pārkāpuma atzīšanu adresātam. Tādējādi tiesa nevar secināt, ka Komisija no tiesību viedokļa ir pietiekami pierādījusi attiecīgā pārkāpuma esamību, ja par šo jautājumu tai vēl ir šaubas, it īpaši attiecībā uz prasību atcelt lēmumu par naudas soda uzlikšanu.

Tādējādi ir nepieciešams, lai Komisija iesniegtu precīzus un saskaņotus pierādījumus, lai konstatētu pārkāpuma pastāvēšanu. Tomēr katram Komisijas sniegtajam pierādījumam nav obligāti jāatbilst šiem kritērijiem attiecībā uz katru pārkāpuma elementu. Pietiek, ka vispārēji novērtēts pazīmju kopums, uz kuru atsaucas iestāde, atbilst šai prasībai. Tādējādi par konkurenci traucējošas

prakses vai nolīguma pastāvēšanu var secināt no noteikta to sakrītību un norāžu daudzuma, kas, izvērtētas kopā, var tikt uzskatītas par pierādījumu konkurences noteikumu pārkāpumam, ja nav cita loģiska izskaidrojuma.

(sal. ar 60.–63. un 65. punktu)

5. Attiecībā uz apjomu, kādā ir jāveic tiesas kontrole pār Komisijas lēmumiem konkurences noteikumu piemērošanas jomā, pastāv būtiska atšķirība starp datiem un faktu konstatēšanu, kuru iespējamo neprecizitāti var konstatēt tiesa, ņemot vērā argumentus un pierādījumus, kas tai iesniegti, no vienas puses, un ekonomiska rakstura apsvērumiem, no otras puses. Šajā ziņā Pirmās instances tiesa nevar aizstāt Komisijas vērtējumu ar savu ekonomisko vērtējumu, tai ir jāpārbauda ne vien izvīrīto pierādījumu materiālā precizitāte, uzticamība un konsekvence, bet arī jākontrolē, vai šie pierādījumi veido visu attiecīgo datu kopumu, kas ir jāņem vērā, lai izvērtētu sarežģītu situāciju, un tas, vai tie var apstiprināt no tiem izdarītos secinājumus.

(sal. ar 66. un 67. punktu)

6. Ja tiek konstatēts konkurences noteikumu pārkāpums, lai izvērtētu, kāds pierādījuma spēks ir dokumentam, ir jāpārbauda tajā ietvertās informācijas ticamība un tostarp jāņem vērā dokumenta izcelsme, tā sagatavošanas apstākļi, tā adresāts un, vērtējot pēc tā satura, jānoskaidro, vai tas šķiet saprātīgs un uzticams.

(sal. ar 121. punktu)

7. Tiesību uz aizstāvību ievērošanas labad uzņēmumam, kam adresēts Komisijas lēmums, kurā konstatēts konkurences noteikumu pārkāpums, ir jābūt spējīgam lietderīgi darīt zināmu savu viedokli par patiesību un faktu atbilstību, iebildumiem un apstākļiem, ko apgalvojuši Komisija.

Paziņojumā par iebildumiem jābūt ievērtētiem iebildumiem, kas izteikti pietiekami skaidri, kaut arī īsi, lai attiecīgās personas varētu pietiekoši iepazīties ar darbībām, kuras tām pārmet Komisija. Paziņojumam par iebildumiem ir jāatbilst šim priekšnosacījumam, lai pildītu tam Kopienas tiesiskajā regulējumā pa-

redzēto funkciju — sniegt uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām visu nepieciešamo informāciju, lai tās varētu lietderīgi izmantot aizstāvību, pirms Komisija pieņem galīgo lēmumu.

Principā tikai dokumenti, kas ir citēti vai minēti paziņojumā par iebildumiem, ir uzskatāmi par spēkā esošiem pierādījumiem.

(sal. ar 155.–157. punktu)

8. Dokuments var tikt uzskatīts par pierādījumu tikai tad, ja Komisija to ir izmantojusi pamatojumam, ka ir konstatēts pārkāpums, ko esot izdarījis uzņēmums. Lai atzītu, ka ir pārkāptas attiecīgā uzņēmuma tiesības uz aizstāvību, nepietiek ar to, ka tas pierāda, ka nav varējis izteikties administratīvā procesa laikā par dokumentu, kas izmantots jebkurā apstrīdētā lēmuma vietā. Komisijai ir jāpierāda, ka tā apstrīdētajā lēmumā ir izmantojusi šo dokumentu kā pierādījumu, lai konstatētu pārkāpumu, kurā uzņēmums esot piedalījies.

(sal. ar 158. punktu)